

SPIS: U-III / 3679 / 2008

Odluka / rješenje: Odluka o usvajanju ustavne tužbe

Objave:

Zaključak:

Kazneni postupak - pritvor (nakon podignute optužnice)

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Prvom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sudac Aldo Radolović, predsjednik Vijeća, te suci Marko Babić, Mario Kos, Davor Krapac, Duška Šarin i Nevenka Šernhorst, članovi Vijeća, u postupku koji su ustavnim tužbama pokrenuli G. G.-M. iz O., koju zastupaju odvjetnici iz Odvjetničkog društva B. & Ć. j.t.d. iz V., Z. D. iz O., kojeg zastupa M. J., odvjetnik iz Z. i T. V. iz T., kojeg zastupa B. Š., odvjetnik iz Z., na sjednici održanoj 17. rujna 2008. godine, jednoglasno je donio

O D L U K U

I. Ustavne tužbe se usvajaju.

II. Ukida se:

- rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Kž-449/08-3 od 28. srpnja 2008. godine i
- rješenje Županijskog suda u Zagrebu broj: Kv-rz-12/08 (K-rz-1/07) od 4. srpnja 2008. godine.

III. Ova odluka objavit će se u "Narodnim novinama".

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositelji su podnijeli ustavne tužbe protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Kž-449/08-3 od 28. srpnja 2008., kojim je potvrđeno rješenje Županijskog suda u Zagrebu broj: Kv-rz-12/08 (K-rz-1/07) od 4. srpnja 2008., kojim je podnositeljima ustavne tužbe (optuženicima u kaznenom postupku) nakon podignute optužnice, produljen pritvor.

Osporenim prvostupanjskim rješenjem podnositeljima je nakon podignute optužnice zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 31/93., 35/93., 108/95., 16/96. i 28/96.) produljen pritvor na temelju zakonske osnove iz članka 102. stavka 1. točke 4. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97., 27/98. - ispravak, 58/99., 112/99., 58/02., 143/02. - ispravak., 63/03. - pročišćeni tekst i 115/06., u daljnjem tekstu: ZKP).

2. U ustavnoj tužbi podnositeljica G. G.-M. (ustavna tužba broj: U-III-3679/2008) ističe da su joj osporenim rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske o produljenju pritvora po osnovi iz članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a, povrijeđena ustavna prava zajamčena odredbama članaka 14. stavka 2., 16., 25. stavka 2. i 28. Ustava Republike Hrvatske.

Podnositeljica u ustavnoj tužbi navodi kako pritvor nije i ne smije biti kazna, a u što se u njezinu slučaju očigledno pretvorio. *Unatoč navedenom - prema kazivanju podnositeljice - u njezinu se slučaju sustavno produljivan 22 mjesečni pritvor očigledno pretvorio u prijevremeno odsluženje kazne, a za vrijeme kada je dokazni postupak zapravo tek započeo.* Nadalje navodi da u osporenom rješenju *Vrhovni sud ponovno donosi finalni vrijednosni sud, prejudicirajući ishod postupka u tijeku, a samim time i obrazlažući određen pritvor kao kaznu.*

Ističe da ni u jednom od dosadašnjim rješenja o produljenju pritvora, kao ni u osporenom, nadležni sudovi *nisu niti jednom razmatrali razumnost duljine trajanja pritvora u odnosu na radnje koje su do sada u postupku provedene.* Vrijeme trajanja pritvora od gotovo dvije godine, u kojem, zapravo, nije ni započeo opsežni dokazni postupak, ne može se, prema navodima podnositeljice, ni po kakvim mjerilima smatrati najkraćim rokom.

U ustavnoj tužbi podnositeljica pobliže nabroja slučajeve vođenja kaznenih postupaka za kaznena djela koja su kvalificirana kao ratni zločin, a u kojima su se optuženi branili sa slobode. Smatra da nadležni sudovi u osporenim rješenjima nisu naveli koje su to konkretne činjenice i okolnosti koje čine neophodnim njezino daljnje zadržavanje u pritvoru, a niti je određena svrha, a niti legitiman cilj koji se postiže takvim dugotrajnim pritvorom (i njegovim sustavnim ponovnim produljenjem).

Takav dugotrajan pritvor, prema kazivanju podnositeljice, koji se temelji jedino na opisu kaznenog djela iz optužnice i osnovanoj sumnji koja je u času podnošenja optužnice eventualno mogla postojati, postao je protekom vremena, ali i razvojem događaja u postupku, posve neopravdanim.

Slijedom navedenog podnositeljica predlaže Ustavnom sudu usvajanje ustavne tužbe i ukidanje pritvora.

3. U ustavnoj tužbi podnositelj Z. D. (ustavna tužba broj: U-III-3813/2008) ističe da su mu osporenim rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske o produljenju pritvora po osnovi iz članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a, povrijeđena ustavna prava zajamčena odredbama članaka 25. i 28. Ustava Republike Hrvatske.

Podnositelj navodi da se nalazi u pritvoru od 19. listopada 2006. S obzirom na dosadašnji tijek kaznenog postupka, u kojem je istraga dovršena 8. travnja 2007., a glavna rasprava započela 15. listopada 2007., smatra da glavna rasprava ne može biti dovršena do zakonom propisanog maksimuma trajanja pritvora.

Smatra da se u konkretnom slučaju ne bi radilo o posebno teškim okolnostima djela karakteriziranim visokim stupnjem brutalnosti, bezosjećajnosti i bezobzirnosti, nego osnovnim bitnim obilježjem kaznenog djela. Osporenim rješenjem se, prema navodu podnositelja, prejudicira njegova krivnja.

Predlaže usvajanje ustavne tužbe i ukidanje pritvora od strane Ustavnog suda.

4. U ustavnoj tužbi podnositelj T. V. (ustavna tužba broj: U-III-3875/2008) ističe da su mu osporenim rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske o produljenju pritvora po osnovi iz članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a, povrijeđena ustavna prava zajamčena odredbama članaka 14. stavka 2., 16. stavka 2., 25. stavka 2., 28., 29. stavka 1. i 140. Ustava Republike Hrvatske.

Podnositelj u ustavnoj tužbi navodi da za događaje iz 1991. godine (opisane u optužnici) nije znao, a niti je u njima sudjelovao, te da je tijekom kaznenog postupka negirao počinjenje navedenog kaznenog djela ističući kako optuženike M. S. i Z. D. ne poznaje, te da ga se ne može teretiti na osnovu njihova neistinitog iskaza.

S obzirom da u odnosu na njega nema razloga ni za osnovanu sumnju da bi počinio navedeno kazneno djelo, ne postoje ni drugi razlozi koji se moraju kumulativno ispuniti za određivanje (produljenje) pritvora.

Navodi da se nalazi u pritvoru od 19. listopada 2006. godine, te smatra da je u konkretnom slučaju povrijeđena presumpcija nevinosti iz članka 28. Ustava i načelo razmjernosti iz članaka 16. stavka 2. i 29. stavka 1. Ustava. Nadalje ističe da je narušena i jednakopravnost *jer postoje brojni slučajevi da su okrivljeni za ista djela, posebno i na agresorskoj strani, dobili mogućnost da se brane sa slobode, bilo zato što im pritvor nije određen ili zato što su u tijeku postupka pušteni na slobodu.*

Predlaže usvajanje ustavne tužbe i ukidanje pritvora od strane Ustavnog suda.

Ustavne tužbe su osnovane.

5. Prema odredbi članka 62. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom (ustavno pravo).

Ustavni sud u postupku pokrenutom ustavnom tužbom, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj tužbi, utvrđuje je li u postupku odlučivanja o pravima i obvezama podnositelja povrijeđeno njegovo ustavno pravo, pri čemu se, u pravilu, ne upušta u pitanje jesu li nadležna tijela, odnosno sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja ovisi ocjena o povredi ustavnog prava.

6. Županijski sud u Zagrebu u rješenju od 4. srpnja 2008., kojim je podnositeljima produljio pritvor navodi kako neophodnost daljnjeg produljenja pritvora protiv podnositelja proizlazi iz činjeničnog opisa optužnice kojom im se stavlja na teret poduzimanje najtežih radnji koje se mogu počinuti protiv civilnog stanovništva.

Naime, podnositeljica G. G.-M. se tereti da je zajedno s II. optuženim I. K. po zapovjedi I. optuženog B. G. osnovala postrojbu za posebno izviđačko-diverzantske namjene i da su protuzakonito lišavali slobode civile srpske i drugih narodnosti, zlostavljali ih i usmrćivali te njegove zapovjedi radi provedbe prosljeđivali sebi podređenim pripadnicima navedene postrojbe.

Nadalje, podnositeljica se tereti da je zajedno sa VI. optuženim T. V. i VII. optuženim Z. D. iz obiteljske kuće u S. ulici broj 11 (u O.) odveli B. L., lišili ga slobode i zatvorili ga u kuću u D. ulici broj 30.

Podnositelji Z. D. i T. V. se terete da su, prema primljenoj naredbi da liše slobode A. Š., istog sačekali ispred stambene zgrade broj 119 u naselju S. (u O.), uhitili ga, odvezli i zatočili u podrumu iz kojeg su ga nepoznati pripadnici izviđačko-diverzantske postrojbe odvezli na obalu rijeke D. te ga tamo usmrtili.

Također podnositelji se terete da su zajedno, primivši zapovijed da liše slobode i usmrte R. R. istog odveli do kuće broj 30 u D. ulici, vezali mu ruke samoljepljivom trakom, tukli ga i ispitivali o njegovoj navodnoj neprijateljskoj djelatnosti.

Osim toga podnositelj Z. D. se tereti da je kao pripadnik postrojbe za posebno izviđačko-diverzantske namjene po zapovjedi I. optuženog B. G., iz obiteljske kuće u S. ulici broj 30 zajedno s podnositeljem T. V. i III. optuženom (podnositeljicom) G. G.-M. odveli B. L., lišili ga slobode i zatvorili u kuću u D. ulici broj 30 iz koje su ga u poblize neutvrđeno vrijeme nepoznati pripadnici izviđačko-diverzantske postrojbe odveli na obalu rijeke D. i usmrtili.

Iz opisanih radnji, prema obrazloženju prvostupanjskog rješenja, proizlazi da se radi o bezobzirnom i prije svega okrutnom načinu počinjenja koji je imao izuzetno teške posljedice sustavnog zatvaranja, mučenja i na kraju likvidacije civilnog stanovništva. Sve opisane radnje (koje se odnose na podnositelje ustavne tužbe) sadrže, prema ocjeni prvostupanjskog suda, *niz okolnosti koje po svome karakteru i intenzitetu ulaze u kategoriju onih posebno teških okolnosti djela, zbog kojih je mjera pritvora iz članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP i dalje neophodna.*

Dosadašnje vremensko razdoblje koje su u pritvoru proveli podnositelji ustavne tužbe, prema navodima iz osporenog prvostupanjskog rješenja, ne može se, s obzirom na visinu zapriječene kazne za kazneno djelo koje im se stavlja na teret, prihvatiti kao argument koji bi doveo u pitanje načelo razmjernosti iz članka 102. stavka 3. ZKP-a.

Vrhovni sud u osporenom rješenju navodi da se, prema činjeničnom opisu pravomoćne optužnice, konkretno navedenim radnjama i postupcima podnositelja prema navedenim civilnim osobama, i po ocjeni tog suda, *očituje visoki stupanj brutalnosti, bezosjećajnosti, bezobzirnosti prema civilnim osobama, njihovim mučenjem i zlostavljanjem, a što je naposljetku imalo za posljedicu usmrćivanje pojedinih.*

Vrhovni sud prihvativši činjenična utvrđenja i pravna stajališta prvostupanjskog rješenja kojim je podnositeljima ustavne tužbe (opetovano) produljen pritvor, navodi *da takvi postupci podnositelja po svom intenzitetu i karakteru u znatnoj mjeri nadilaze postupke i posljedice koje se nalaze kod počinjenja takvih kaznenih djela, predstavljaju posebno teške okolnosti djela radi kojih je i nadalje neophodna primjena mjere pritvora po osnovi članka 102. stavka 1. točka 4. ZKP.*

7. Odredba članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a propisuje:

(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo, pritvor se protiv te osobe može odrediti: (...)

4) ako su u pitanju kaznena djela: ubojstva, razbojništva, silovanja, terorizma, otmice, zlouporabe opojnih droga, iznude, zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju, zlouporabe položaja ili ovlasti, udruživanje za počinjenje kaznenog djela ili kojeg drugog kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora od dvanaest godina ili teža kazna, ako je to neophodno zbog posebno teških okolnosti djela.

8. U osvrtu na primjenu ove odredbe, Ustavni sud je u odluci broj: U-III-1683/2008 od 7. svibnja 2008. godine izrazio stajalište da pritvor, kao zakonska mjera oduzimanja temeljnog ljudskog prava na osobnu slobodu, zajamčenog

odredbama članka 22. Ustava Republike Hrvatske i članka 5. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Vijeća Europe ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 6/99. - pročišćeni tekst i 8/99. - ispravak, u daljnjem tekstu: Europska konvencija), predstavlja posebno osjetljivu mjeru oduzimanja osobne slobode čovjeka, u razdoblju prije donošenja pravomoćne sudske presude o krivnji, nije kazna niti se za pritvorenika smije pretvoriti u kaznu. Stoga je pritvor dopušteno odrediti samo u slučaju u kojem postoji visok stupanj vjerojatnosti utvrđenja krivnje i izricanja kazne, kada postoji "osnovana sumnja" da je osoba počinila kazneno djelo te, načelno, samo u cilju osiguranja pokretanja i provođenja kaznenog postupka.

9. Pravo na slobodu temeljno je ljudsko pravo. Ustav Republike Hrvatske sadrži načelo nepovredivosti slobode čovjeka, koja se može ograničiti samo pod uvjetima propisanim Ustavom. Članak 22. Ustava propisuje:

Čovjekova je sloboda (...) nepovrediva.

Nikom se ne smije oduzeti (...) sloboda, osim kada je to određeno zakonom, o čemu odlučuje sud.

Pravo na slobodu zajamčeno je i člankom 5. stavkom 1. Europske konvencije. Članak 5. stavak 1. Europske konvencije propisuje:

1. Svatko ima pravo na slobodu (...). Nitko se ne smije lišiti slobode, osim u sljedećim slučajevima i u postupku propisanom zakonom: (...).

Polazeći od navedenih načela pri odlučivanju u ovom ustavnosudskom postupku, Ustavni sud uvažio je činjenicu da s aspekta zaštite ljudskih prava pritvor predstavlja posebno osjetljivu mjeru oduzimanja osobne slobode čovjeka. Pritvor se, naime, određuje prije no što je pravomoćnom sudskom presudom osobi utvrđena krivnja, pa u razdoblju pritvora još uvijek u cijelosti važi ustavna predmnijeva nevinosti, zajamčena člankom 28. Ustava, koji propisuje:

Svatko je nedužan i nitko ga ne može smatrati krivim za kazneno djelo dok mu se pravomoćnom sudskom presudom ne utvrdi krivnja.

Pritvor, kao zakonska mjera oduzimanja temeljnog ljudskog prava na osobnu slobodu u razdoblju prije donošenja pravomoćne sudske presude o krivnji, nije kazna niti se za pritvorenika smije pretvoriti u kaznu. Stoga je pritvor dopušteno odrediti samo u slučaju u kojem postoji visok stupanj vjerojatnosti utvrđenja krivnje i izricanja kazne, to jest u kojem postoji "osnovana sumnja" da je osoba počinila kazneno djelo te, načelno, samo u cilju osiguranja pokretanja i provođenja kaznenog postupka. Stoga ZKP za određivanje pritvora uvijek traži kumulativno postojanje "osnovane sumnje" da je osoba počinila kazneno djelo i postojanje barem jednog od pritvorskih razloga taksativno nabrojanih u članku 102. stavku 1. ZKP-a.

Zbog navedene legalne svrhe i pravne prirode pritvora, zakonodavac je izrijekom propisao da nakon podnošenja optužnice, optužnog prijedloga ili prijedloga da se optužnica podigne bez istrage nadležno sudsko vijeće ima zakonsku obvezu svaka dva mjeseca, do izricanja nepravomoćne presude, računajući od dana pravomoćnosti prethodnog rješenja o pritvoru, ispitivati postoje li zakonski uvjeti za daljnju primjenu mjere pritvora, te ga rješenjem produljiti ili ukinuti.

10. Kada odredba članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a kao uvjet za određivanje pritvora, pored postojanja osnovane sumnje na neko od kataloških kaznenih djela, predviđa i postojanje "posebno teških okolnosti djela" te na taj način neizravno omogućuje da te okolnosti – koje inače predstavljaju zakonska obilježja tih istih kaznenih djela – posluže kao osnova za pritvor, dakle, da se nekome oduzme sloboda samo zbog osnovane sumnje da je počinio određeno (teško) kazneno djelo, onda se u primjeni takve odredbe naročito značajnim činom zahtjev da tijela kaznenog postupka s posebnom pažnjom ispituju svako produljenje pritvora po toj osnovi (v. točku 9. obrazloženja). Sama činjenica daljnjeg postojanja osnovane sumnje u tom smislu nije dostatna da bi se, nakon stanovitog proteka vremena, opravdao pritvor. Potrebno je, prema praksi Europskog suda za ljudska prava u takvim slučajevima razmotriti dva uvjeta za njegovu primjenu: a) jesu li razlozi koji ga opravdavaju i dalje "relevantni i dostatni" te b) jesu li tijela kaznenog postupka u vođenju postupka iskazala "posebnu marnost"; samo u slučaju ako su oba uvjeta ispunjena, razdoblje provedeno u produljenom pritvoru može se smatrati razboritim (presude Europskog suda za ljudska prava u predmetima Matznetter (od 10.XI.1969.) § 12; Letellier (od 26.VI.1991.) § 35, Muller (od 17.III.1997.) § 35, Shiskov (od 9.I.2003.) § 58 i dr.). U tom smislu Ustavni sud ocjenjuje osnovanim prigovore podnositelja da tijela kaznenog postupka, posebice raspravni sud, nisu uzeli u obzir razboritost trajanja njihovog pritvora u odnosu na razdoblje u kojem su do sada poduzete postupovne radnje, osobito okolnost da je nakon podizanja optužnice prošao dulji vremenski rok, a dokazni postupak u kojem je predviđeno ispitivanje velikog broja svjedoka i izvođenje brojnih drugih dokaza, tek je praktički započeo – uz nedavni prekid od šest tjedana zbog uobičajene stanke tijekom ljetnih praznika.

11. U donošenju osporenog rješenja zanemareno je ustavno načelo razmjernosti. Ustavni sud podsjeća na to da odredba članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a ne propisuje koja se legitimna svrha ostvaruje pritvaranjem počinitelja po toj osnovi, kao što to inače propisuje za ostale pritvorske osnove. Stoga je osobito važno da tijela kaznenog postupka ispravno procijene nužnost njezine primjene. To je pak, jedino moguće s obzirom na očekivanu, a ne i zapriječenu kaznu počinitelju. U suprotnom, procjena bi se temeljila na pogrešnoj primjeni načela razmjernosti, propisanog kao temeljnog načela primjene pritvora, kako to proizlazi iz odredbi članka 101. stavaka 2. i 3. ZKP-a. Kako naime, težina svakog zahvata u neko ljudsko pravo mora biti razmjerna njezinom legitimnom cilju, onda u slučaju kada je zakon taj cilj kod pritvaranja po osnovi iz članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a

neizravno povezao s težinom kazne za neko od kataloških kaznenih djela, onda tijelo kaznenog postupka mora u primjeni takve mjere izvršiti "test" prema načelu razmjernosti s posebnom osjetljivošću: utvrditi ne samo prikladnost mjere (okolnost da se inkriminirano ponašanje može podvesti pod opis nekog od kataloških kaznenih djela), nego i ustanoviti da je preliminarno oduzimanje slobode nužno (jer ne može biti zamijenjeno lakšom mjerom) te da je u razmjeru s kaznom koja bi mogla biti izrečena počinitelju u *konkretnom* slučaju (uravnoteženost). Kod posljednjeg, to znači uvažiti sve poznate okolnosti koje bi se, u slučaju utvrđene krivnje, po Kaznenom zakonu morale počinitelju uzeti u obzir pri izboru i odmjere kazne, bez da se kod toga imputira krivnja počinitelju koja je inače, ustavno i procesnopravno, isključivi predmet glavne rasprave i presude. Samo takvim stavljanjem u korelaciju navedenih okolnosti sa ciljem koje je Kazneni zakon postavio inkriminiranjem kaznenih djela (navedenih u katalogu odredbe članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a), može se doći do zaključka da bi oduzimanje slobode kroz primjenu pritvorske mjere stajalo u ravnoteži s oduzimanjem slobode primjenom zatvorske kazne u konkretnom slučaju. Tijelo kaznenog postupka dužno je, dakako, obrazložiti da takva korelacija postoji.

Propustom sudova da se bez valjanog objašnjenja prema načelu razmjernosti ocijeni prikladnost, nužnost i primjerenost daljnjeg zadržavanja u pritvoru podnositelja po osnovi iz članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a, podnositeljima je, prema ocjeni Ustavnog suda, povrijeđeno njihovo ustavno pravo na osobnu slobodu.

Određena kaznena djela, zbog posebne težine i reakcije javnosti na njih mogu izazvati nemir u društvu koji može opravdati pritvor. Pri procjeni je li daljnje zadržavanje podnositelja u pritvoru po osnovi iz članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP-a opravdano, ovaj Sud smatra da navedena pritvorska osnova mora biti konkretizirana, a nije dostatna samo težina djela. Produljenje pritvora ne može se koristiti kao anticipacija zatvorske kazne.

Početna važnost osnove na temelju koje su podnositelji pritvoreni, imajući pritom u vidu tijek vremena, te činjenicu da se podnositelji nalaze u pritvoru (gotovo) dvije godine, prema ocjeni ovog Suda, nije dostatna da bi se na temelju nje moglo opravdati produljeni pritvor podnositeljima ustavne tužbe.

S obzirom na navedeno, Ustavni sud ocjenjuje da u ovom slučaju (uz nedvojbenu činjenicu prekomjerne duljine dosadašnjeg pritvora) javni interes da se podnositeljima produljuje pritvor tijekom kaznenog postupka – u kojem tek treba odlučiti o njihovoj krivnji za inkriminirana kaznena djela – ne preteže nad Ustavom i Europskom konvencijom o ljudskim pravima zajamčenim pravom na osobnu slobodu.

12. Ustavni sud, utvrdivši u konkretnom slučaju povredu ustavnih prava podnositelja, ustavnu tužbu ocjenjuje osnovanom.

13. Slijedom navedenog, na temelju članaka 73. i 76. Ustavnog zakona, odlučeno je kao u izreci. Objava ove odluke temelji se na članku 29. stavku 1. Ustavnog zakona.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj:

U-III-3679/2008

U-III-3813/2008

U-III-3875/2008

Zagreb, 17. rujna 2008.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
dr. sc. Aldo Radolović, v. r.